

INSTRUKCJA OBSŁUGI

PRZETWORNIKA CIŚNIENIA SERII NPX

(Dokumentacja Techniczno Ruchowa)

WARSZAWA 2012

SPIS TREŚCI

1	Opis techniczny	
1.1	Przeznaczenie.....	2
1.2	Budowa i zasada działania.....	2
1.3	Dane techniczne.....	3
1.4	Wymiary gabarytowe	4
1.5	Sposób zamawiania - identyfikacja wyrobu.....	5
2	Instalowanie	
2.1	Wymagania podstawowe.....	6
2.2	Miejsce instalowania.....	6
2.3	Zamocowanie i podłączenie mechaniczne	6
2.4	Połączenie elektryczne.....	7
3	Uruchomienie.....	8
4	Warunki użytkowania.....	8
5	Pakowanie, użytkowanie, transport.....	8
6	Gwarancja.....	8
7	Informacje dodatkowe.....	8

1.Opis techniczny.

1.1 Przeznaczenie

Przetworniki ciśnienia serii **NPX** przeznaczone są do pomiarów ciśnień względnych (**NPXG**) lub absolutnych (**NPXA**) gazów i cieczy, także chemicznie agresywnych. Szczególnie polecane są do zastosowań w instalacjach wodociągowych i ciepłowniczych. Elementem pomiarowym jest piezorezystancyjny czujnik krzemowy odseparowany od mierzonego medium membraną ze stali kwasoodpornej. Opcjonalna chłodnica umożliwia pomiary ciśnień mediów o podwyższonych, wyższych od 100⁰C, temperaturach.

1.2 Budowa i zasada działania

Przetworniki zbudowane są z dwóch zasadniczych zespołów trwale połączonych ze sobą, głowicy pomiarowej i układu elektronicznego.

- Głowica pomiarowa.

W głowicy pomiarowej umieszczony jest piezorezystancyjny czujnik ciśnienia w postaci dyfundowanego mostka Wheatstone'a oraz membrana separująca czujnik od mierzonego medium. Przestrzeń pomiędzy membraną i czujnikiem wypełniona jest olejem silikonowym (lub innym). Membrana separująca może być wykonana z odpowiedniego materiału odpornego na działanie medium. Umieszczenie membrany pokazane jest na rysunku 1.3..

- Układ elektroniczny.

W skład układu elektronicznego wchodzi źródło prądowe i wzmacniacz. Źródło prądowe służy do zasilania czujnika pomiarowego . Wzmacniacz pomiarowy przetwarza sygnał napięciowy z czujnika na stały sygnał prądowy lub napięciowy. Wzmacniacz posiada dwa potencjometry do regulacji zera i szerokości zakresu. Układ elektroniczny posiada zabezpieczenie przeciw przepięciom. Przyłącze elektryczne które jest zakończeniem układu elektronicznego ma postać złącza kąтового DIN43650 lub kabla elektrycznego (patrz rysunki 1.1 i 1.2).

Mierzone ciśnienie działa poprzez membranę separującą i olej silikonowy na czujnik powodując zmianę rezystancji piezorezystorów połączonych w układ mostka wdyfundowanego w strukturę krzemową czujnika. Na jego wyjściu pojawia się sygnał napięciowy o wartości proporcjonalnej do mierzonego ciśnienia. Układ elektroniczny przetwarza ten sygnał na standardowy sygnał prądowy lub napięciowy podany w tabelce w punkcie 1.3.

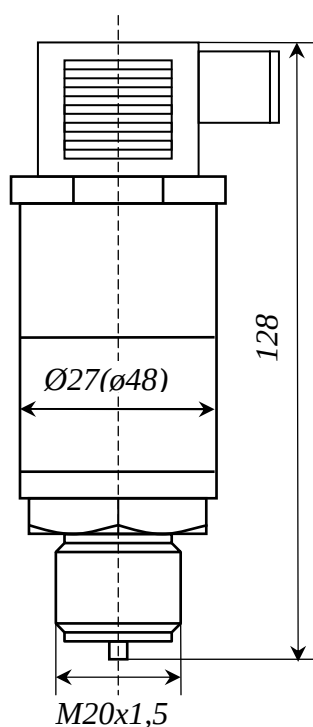
1.3 Dane techniczne

Zakres pomiarowy* [bar]	0,2 ; 0,5 ; -0,2 ; -0,5	1;5;10;20;50;100	200	300	1000
Przebieżenie [bar]	2,5	3 x zakres	1,5 x zakres	700	1100

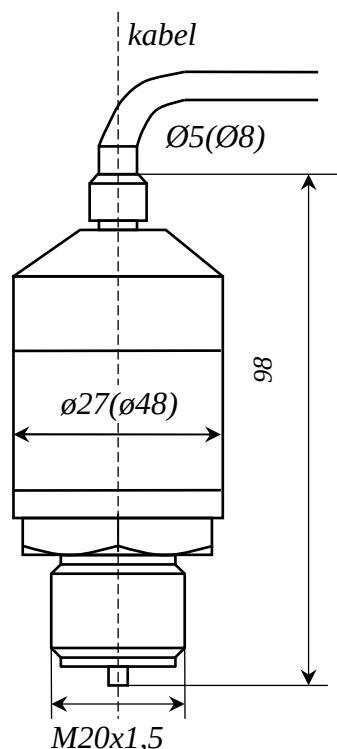
*podane wartości dotyczą również ciśnienia absolutnego

1.	Napięcie zasilania:	10÷30 VDC (sygn. wyj. 4-20mA) 15÷30 VDC (sygn. wyj. 0÷10V) 10÷30 VDC (sygn. wyj. 0÷5V)
2.	Sygnał wyjściowy:	4 ÷ 20mA $R_{obc} \leq (U_B - 10) V / 0,02A$ 0 ÷ 10V $R_{obc} \geq 10 k\Omega$ 0 ÷ 5V $R_{obc} \geq 10 k\Omega$
3.	Błąd przetwarzania:	$\leq 0,5 \% ZP$, $\leq 0,25 \% ZP$, $\leq 0,1 \% ZP$ dla $ZP \geq 10$ bar
4.	Błąd niestabilności długoterminowej:	$\leq 0,5 \% ZP$
5.	Temperatury dopuszczalne:	-otoczenia ..... -20 ÷ 80°C -medium ..... -30 ÷ 80°C -magazynowania ..... -30 ÷ 80°C
6.	Błąd temperaturowy w zakresie 0÷70°C:	błąd zera $\leq 0,25\% ZP / 10^\circ C$ błąd zakresu $\leq 0,3\% ZP / 10^\circ C$
7.	Stopień ochrony obudowy:	IP65/IP68
8.	Przyłącza procesowe:	G ¹ / ₄ ", M20x1,5 lub inne
9.	Przyłącze elektryczne:	DIN43650 / kabel
10.	Materiały:	-membrana .....stal 316L -obudowa ..... stal 1H18N9T -przylacze procesowe..... stal 1H18N9T
11.	Masa.	350 g.

1.4 Wymiary gabarytowe

Rys 1.1 - Wykonanie ze złączem kątowym DIN43650

Rys 1.2 -Wykonanie z przyłączem kablowym.

Uwaga!

1. Możliwe są inne wykonania specjalne przetworników np. na tlen, chlor z innym przyłączem procesowym itp.
2. W zamówieniu należy podać dodatkowo rodzaj i temperaturę medium oraz temperaturę otoczenia jak w przykładzie powyżej.

Tabliczka identyfikująca przetwornik nalepiana na jego korpus ma postać jak poniżej.

2. Instalowanie.

2.1 Wymagania podstawowe.

Miejsce pracy przetwornika musi zapewniać ochronę przetwornika przed kroplami wody i wilgocią (warunek ten nie dotyczy wersji IP68, w której przetwornik może być zanurzony w wodzie). Zakończenie kabla w obu wersjach standardowej i IP68 musi być w miejscu o niskiej wilgotności. Zaleca się zabezpieczenie przewodów zasilających przed przepięciami.

- Chronić przetwornik przed zalaniem (nie dotyczy IP68) i uszkodzeniami mechanicznymi.
- Nie wprowadzać żadnych narzędzi i przedmiotów do wnętrza przyłącza ciśnieniowego – grozi trwałym uszkodzeniem membrany!
- Chronić przetwornik przed wstrząsami i uderzeniami
- W aplikacjach ciepłowniczych, gdzie temperatura wody (pary) przekracza 100°C wskazane jest montować przetworniki w pozycji poziomej, lub przyłączem elektrycznym do dołu pod dowolnym kątem.
- Nie wolno zakrywać (maskować) chłodnicy czujnika przetwornika.

2.2 Miejsce instalowania.

Przetworniki mogą być instalowane zarówno w pomieszczeniach zamkniętych jak i w otwartym terenie. Dzięki małej masie mogą być montowane bezpośrednio na sztywnym przewodzie pomiarowym.. Należy jednak unikać montowania przetworników w miejscach gdzie występują duże wibracje mechaniczne oraz duże i szybkie zmiany temperatury otoczenia. Temperatura otoczenia nie powinna przekraczać zakresu od 20 do 70°C.

Przetworniki zasilane są z zewnętrznego niestabilizowanego zasilacza napięciem stałym. Zasilanie przetwornika i sygnał wyjściowy 4-20 mA prowadzone są tymi samymi dwoma przewodami. Przetwornik posiada zabezpieczenie przed podłączeniem napięcia zasilania o odwrotnej polaryzacji.

- pomiar ciśnienia gazu

Przy pomiarach ciśnienia gazu zaleca się instalowanie przetworników powyżej punktu pomiarowego tak aby w przypadku powstawania skroplin w przewodzie pomiarowym mogły one spływać do miejsca skąd pobierane jest ciśnienie mierzone.

- pomiar ciśnienia cieczy

Przy pomiarach ciśnienia cieczy zaleca się instalowanie przetwornika na poziomie punktu pomiarowego aby wyeliminować ciśnienie hydrostatyczne słupa cieczy w głowicy pomiarowej przetwornika.

- Pomiar ciśnienia pary.

Przy pomiarach ciśnienia pary należy przewidzieć zabezpieczenie komory pomiarowej przetwornika cieczą ochronną i jednocześnie zabezpieczyć utrzymanie się tej cieczy na stałym poziomie w przewodzie pomiarowym. Instalacja pomiarowa wypełniona cieczą powinna zapewnić zredukowanie do minimum ciśnienia hydrostatycznego tej cieczy w głowicy pomiarowej przetwornika.

- pomiar ciśnienia mediów zanieczyszczonych lepkich i krystalizujących się.

Do pomiarów mediów zanieczyszczonych lepkich i krystalizujących się należy stosować przetwornik z membraną wysuniętą.

2.3 Zamocowanie i podłączenie mechaniczne.

Przetworniki serii NPX mają jedno z przyłączy wymienionych w punkcie 1.3 w tabelce..

Do zainstalowania przetworników na instalacji obiektowej musi być ona wyposażona w odpowiednie gniazda. Należy zwrócić uwagę na zabezpieczenie membrany przed uszkodzeniami co dotyczy szczególnie przetworników z wysuniętą membraną. Przed wkręceniem przetwornika do żeńskiego zakończenia instalacji ciśnieniowej, sprawdzić czy uszczelka na przetworniku znajduje się w przeznaczonym na nią zagłębieniu. W przypadku gdyby uszczelka się wysunęła należy ją wcisnąć palcami w zagłębienie. Wkręcić ręcznie przetwornik do instalacji a następnie dokręcić kluczem chwytając za sześciokąt na przetwornik

Przykłady zamocowania przetworników NPX.

2.4 Podłączenia elektryczne.

Przetwornik wymaga zasilania napięciem stałym, którego wartość musi leżeć wewnątrz podanego w danych technicznych przedziału. W celu dokonania elektrycznych połączeń zewnętrznych należy wykonać czynności opisane poniżej.

- Przetworniki ze złączem kątowym:
  - a.. wykręcić wkręt ze złącza kąтового
  - b. rozłączyć złącze i wyjąć wkręt
  - c. podważyć gniazdo wtyku śrubokrętem (w miejscu oznaczonym strzałką i opisanym „LIFT”).
  - d. wprowadzić przez dławicę przewód i połączyć go z odpowiednimi zaciskami wtyku według rysunku 2.1 lub 2.2.
- Przetworników z wyprowadzonym kablem
Przetworników z wyprowadzonym kablem należy podłączyć przez doprowadzenie przewodu wyjściowego przetwornika oraz przewodu linii przesyłowej do puszki zaciskowej. Przyjęto następujące oznaczenia:

Sygnał wyjściowy napięciowy	
a. czerwony (brązowy) - plus zasilania	b. biały – minus zasilania, minus sygnału wyjściowego
c. niebieski (zielony) - plus sygnału wyjściowego	d. czarny – ekran kabla

Sygnał wyjściowy prądowy	
a. czerwony – plus zasilania	b. biały – minus zasilania, sygnał wyjściowy

Najpierw należy podłączyć biały przewód do minusa zasilania i woltomierza, następnie niebieski do plusa woltomierza, potem podłączyć czerwony do plusa zasilania. Ekran kabla można pozostawić niepodłączony lub połączyć go z masą zasilacza.

Nastawianie zera i zakresu pomiarowego. (nie występuje dla IP68)

Wymagany zakres pomiarowy przetwornika powinien być określony w zamówieniu. Niewielka korekta zera i szerokości zakresu pomiarowego $\pm 10\%$ jest możliwa potencjometrami ZERO i ZAKRES.

Regulacja zera (zerowanie).

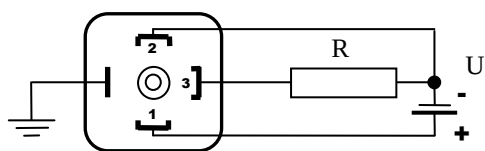
Przed regulacją zera należy układ doprowadzić do przyłącza procesowego przetwornika ciśnienie równe dolnej wartości zakresu pomiarowego, zazwyczaj jest to ciśnienie 0 bar relatywne lub absolutne.. Następnie należy odłączyć wtyk kątowy (wykręcając wkręt) odkręcić nakrętkę wielokątną złącza i unieść złącze. Regulację zera przeprowadza się przy pomocy potencjometru oznaczonego ZERO, pokręcając go do momentu otrzymania dolnej wartości sygnału wyjściowego w zależności od sygnału wyjściowego 4 mA lub 0V. W przetwornikach z przyłączem wyprowadzonym kablem, dostęp do wkrętów regulacyjnych potencjometrów uzyskuje się po odkręceniu nakrętki i wyjęciu dławicy.

Regulacja szerokości zakresu

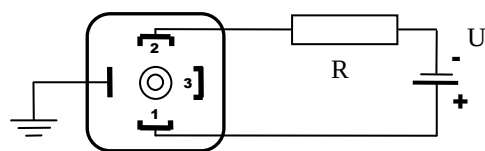
Regulację szerokości zakresu należy wykonać po regulacji zera - zerowaniu. W tym celu należy do przetwornika podać ciśnienie równe górnej wartości zakresu pomiarowego i regulować śrubokrętem potencjometr ZAKRES do uzyskania maksymalnego sygnału wyjściowego typowo 20 mA lub 10V. Ustawienie zakresu należy kontrolować ma manometrze wzorcowym.

Czynności regulacji zera i zakresu należy powtórzyć aby upewnić się że oba parametry są właściwe. Do pomiarów regulacyjnych używać przyrządów o klasę dokładniejszych od klasy przetwornika

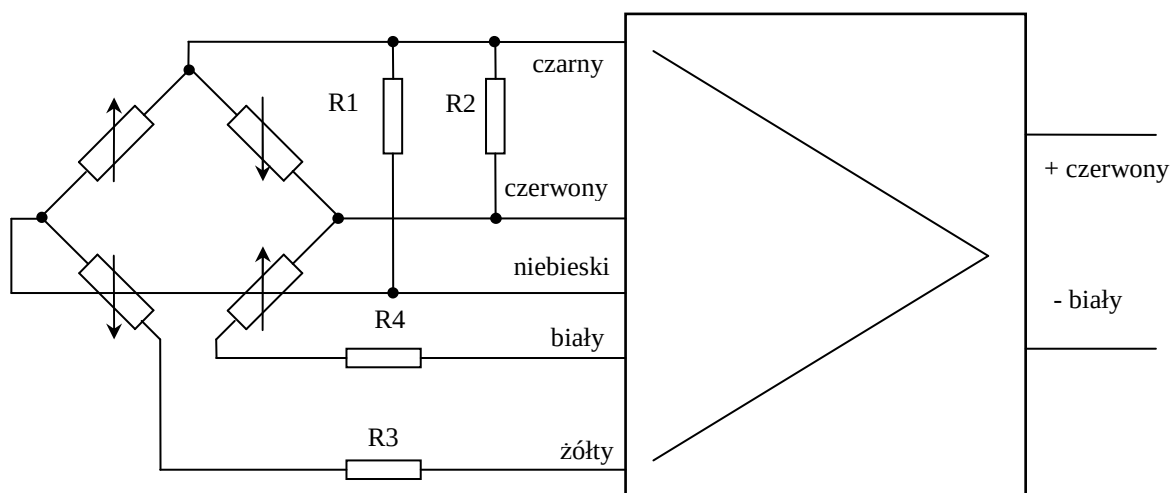

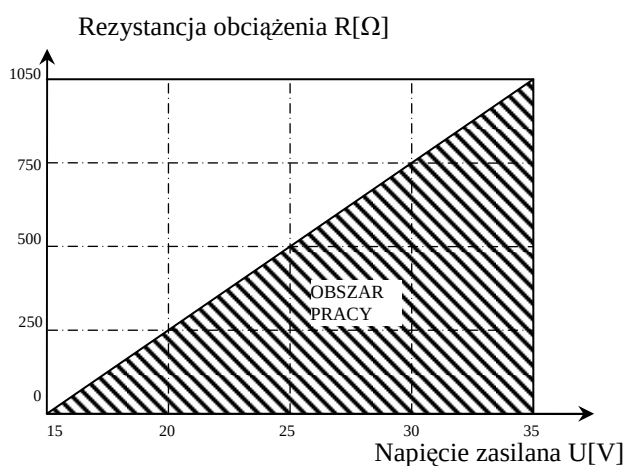
Rys 2.1 Podłączenie zasilania i odbiornika sygnału w przypadku wtyku złącza DIN43650 przetwornika NPX z wyjściem trzyprzewodowym 0÷10V

Rys 2.2 Podłączenie zasilania i odbiornika sygnału we wtyku złącza DIN43650 przetwornika NPX z wyjściem dwuprzewodowym 4÷20mA

Rys 2.3 Układ przetwornika NPX dla sygnału wyjściowego 4-20mA dwuprzewodowego

Rys 2.4 Zależność sygnału wyjściowego od napięcia zasilania

3. Uruchomienie

Uruchomienie przetwornika następuje po jego zamontowaniu w instalacji i podłączeniu napięcia zasilającego odpowiednio do rodzaju sygnału wyjściowego przetwornika.

4. Warunki użytkowania

- temperatury otoczenia i medium mierzonego nie mogą przekraczać granic podanych w danych technicznych przetwornika.
- poziom ciśnienia nie powinien przekraczać górnej granicy zakresu pomiarowego przetwornika i nigdy nie powinno przekroczyć wartości dopuszczalnego przeciążenia
- należy chronić membranę przetwornika przed uszkodzeniami mechanicznymi, oczyszczanie można przeprowadzać tylko poprzez rozpuszczanie zanieczyszczeń; wszelkie osady powstałe w mediach wodnych rozpuszczają się dobrze w powszechnie dostępnych płynnych środkach czyszczących;
- Nie wolno wprowadzać żadnych twardych przedmiotów do otworów przyłącza procesowego osłaniającego membranę przetwornika.

5. Pakowanie i użytkowanie transport.

Magazynowanie powinno się odbywać w pomieszczeniach wolnych od czynników agresywnych w temperaturze od 5 do 30°C i wilgotności względnej do 80%. Przetworniki winny być przechowywane w opakowaniu producenta i zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi. W przypadku transportu większej ilości przetworników należy umieścić je w większym kartonie lub skrzyni i zabezpieczyć przed przesuwaniem. Na opakowaniu transportowym powinny być naklejone znaki ostrzegawcze: znak kielicha oraz napis „Nie przewracać”

Transportu należy dokonywać dowolnymi zakrytymi środkami lokomocji tak żeby przetworniki były zabezpieczone przed wstrząsami i uszkodzeniami mechanicznymi. W transporcie morskim stosować hermetyczne zgrzewania worków z tworzywa.

W skład przesyłki wchodzi:

- Przetwornik(i)
- Dokumentacja Techniczno Ruchowa (na życzenie klienta)
- Metryka
- Karta gwarancyjna
- Opakowanie

6. Gwarancja

Wytwórca udziela gwarancji na okres 24 miesięcy od daty zakupu przetwornika. Gwarancja jest uwarunkowana zgodnością transportu magazynowania montażu i użytkowania z niniejszą instrukcją. W okresie gwarancji niedopuszczalne są żadne naprawy przetwornika dokonywane przez osoby nieuprawnione przez producenta. W przypadku stwierdzenia niesprawności przetwornika należy go przesłać do producenta wraz z kartą gwarancyjną.

7. Informacje dodatkowe.

Odbiorca po otrzymaniu przesyłki powinien skontrolować stan jej opakowania zgodność dostawy z zamówieniem, stan pokryć ochronnych i ewentualnych uszkodzeń mechanicznych. W przypadku stwierdzenia wad lub niezgodności należy reklamować przesyłkę u wysyłającego. Uszkodzenia w transporcie należy reklamować w instytucji odpowiedzialnej za transport.